Chapter 12
विद्याधनम्

Page No 67:

Question 1:

उपयुक्तकथनानां समक्षम् 'आम्', अनुपयुक्तकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत-

(क) विद्या राजसु पूज्यते।	
(ख) वाग्भूषणं भूषणं न।	
(ग) विद्याधनं सर्वधनेषु प्रधानम्।	
(घ) विदेशगमने विद्या बन्धुजनः न भवति।।	
(ङ) सर्वं विहाय विद्याधिकारं कुरु।	

Answer:

(क) विद्या राजसु पूज्यते।	आम्
(ख) वाग्भूषणं भूषणं न।	न
(ग) विद्याधनं सर्वधनेषु प्रधानम्।	आम्
(घ) विदेशगमने विद्या बन्धुजनः न भवति।।	न
(ङ) सर्वं विहाय विद्याधिकारं कुरु।	आम्

Question 2:

अधोलिखितानां पदानां लिङ्ग, विभक्तिं, वचनञ्च लिखत-

पदानि	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
नरस्य	…………..	…………..	…………..
गुरूणाम्	…………..	…………..	…………..
केयूराः	…………..	……………..	…………..
कीर्तिम्	…………..	…………..	…………..
भूषणानि	…………..	…………..	…………..

Answer:

पदानि	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
नरस्य	पुँल्लिङ्गम्	षष्ठी	एकवचनम्
गुरूणाम्	पुँल्लिङ्गम्	षष्ठी	बहुवचनम्
केयूराः	पुँल्लिङ्गम्	प्रथमा	बहुवचनम्
कीर्तिम्	स्त्रीलिङ्गम्	द्वितीया	एकवचनम्
भूषणानि	नपुंसकलिङ्गम्	द्वितीया	बहुवचनम्

Page No 68:

Question 3:

श्लोकांशान् योजयत-

क	ख
विद्या राजसु पूज्यते न हि धनम्	हारा न चन्द्रोज्ज्वलाः।
केयूराः न विभूषयन्ति पुरुषम्	न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि।
न चौरहार्यं न च राजहार्यम्	या संस्कृता धार्यते।
सत्कारायतनं कुलस्य महिमा	विद्या-विहिनः पशुः।
वाण्येका समलङ्करोति पुरुषम्	रत्नैर्विना भूषणम्।

Answer:

क	ख
विद्या राजसु पूज्यते न हि धनम्	विद्या-विहिनः पशुः।
केयूराः न विभूषयन्ति पुरुषम्	हारा न चन्द्रोज्ज्वलाः।
न चौरहार्यं न च राजहार्यम्	न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि।
सत्कारायतनं कुलस्य महिमा	रत्नैर्विना भूषणम्।
वाण्येका समलङ्करोति पुरुषम्	या संस्कृता धार्यते।

Question 4:

एकपदेन प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

(क) कः पशुः?

(ख) का भोगकरी?

(ग) के पुरुषं न विभूषयन्ति?

(घ) का एका पुरुषं समलङ्करोति?

(ङ) कानि क्षीयन्ते?

Answer:

(क) विद्याविहीनः पशुः।

(ख) विद्या भोगकरी।

(ग) केयूराः पुरुषं न विभूषयन्ति।

(घ) वाणी एका पुरुषं समलङ्करोति।

(ङ) अखिल भूषणानि क्षीयन्ते।

Question 5:

रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-

(क) विद्याविहिनः नरः पशुः अस्ति।

(ख) विद्या राजसु पूज्यते।

(ग) चन्द्रोज्ज्वलाः हाराः पुरुषं न अलङ्कुर्वन्ति।

(घ) पिता हिते नियुङ्क्ते?

(ङ) विद्याधनं सर्वप्रधान धनमस्ति।

(च) विद्या दिक्षु कीर्तिं तोनति।

Answer:

(क) विद्याविहीन: क: पशु: अस्ति?

(ख) का राजसु पूज्यते?

(ग) चन्द्रोज्ज्वला: <u>के</u> पुरुषं न अलङ्कुर्वन्ति?

(घ) <u>क:</u> हिते नियुङ्क्ते?

(ङ) विद्याधनं <u>कथं</u> धनमस्ति?

(च) विद्या <u>कुत्र</u> कीर्तिं तनोति?

Page No 69:

Question 6:

पूर्णवाक्येन प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

(क) गुरूणां गुरुः का अस्ति?

(ख) कीदृशी वाणी पुरुषं समलङ्करोति?

(ग) व्यये कृते किं वर्धते?

(घ) भाग्यक्षये आश्रयः कः?

Answer:

(क) गुरूणां गुरुः विद्या अस्ति।

(ख) संस्कृता धार्यते वाणी पुरुषं समलङ्करोति।

(ग) व्यये कृते विद्या वर्धते।

(घ) भाग्यक्षये आश्रयः विद्या अस्ति।

Question 7:

मञ्जूषातः पुँल्लिङ्ग-स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्गपदानि चित्वा लिखत-

विद्या	धनम्	संस्कृता	सततम्	कुसुमम्	मूर्धजाः	पशुः	गुरुः	रतिः

	पुँल्लिङ्गम्	स्त्रीलिङ्गम्	नपुंसकलिङ्गम्
यथा-	हाराः	अलङ्कता	भूषणम्
	……………..	……………..	……………..
	……………..	……………..	……………..
	……………..	……………..	……………..

Answer:

	पुँल्लिङ्गम्	स्त्रीलिङ्गम्	नपुंसकलिङ्गम्
यथा-	हाराः	अलङ्कता	भूषणम्
	पशुः	विद्या	धनम्
	गुरुः	संस्कृता	कुसुमम्
	मूर्धजाः	रतिः	सततम्